

Controleplan Rechtmatigheid 2025

Opgesteld door

[REDACTED] (Adviseur Interne Controle)
Datum: 1-9-2025

Datum: 01-09-2025

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	3
1.1	RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING	3
1.2	NORMENKADER RECHTMATIGHEID.....	3
1.3	ROLLEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN.....	4
1.4	DE VERANTWOORDINGSGRENS EN DE TE HANTEREN GRENSWAARDE	5
2.	VERANTWOORDELIJKHEDEN	6
2.1	INLEIDING	6
2.2	ADMINISTRATIEVE ORGANISATIE.....	6
2.3	ORGANISATIE VIC	7
2.4	UITVOERING VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLE	8
3.	CONTROLEAANPAK OP HOOFDLIJN.....	9
3.1	SELECTIE PROCESSEN.....	9
3.2	RISICOANALYSE PROCESSEN	10
3.3	VERANTWOORDING OVER SPECIFIEKE UITKERINGEN MET BEHULP VAN SISA	11

1. Inleiding

1.1 Rechtmatigheidsverantwoording

Ook over boekjaar 2025 is het college van burgemeester en wethouders (hierna “college”) verantwoordelijk voor het afgeven van een verantwoording over de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen van de gemeente gedurende het boekjaar. Deze verantwoording wordt ook wel de rechtmatigheidsverantwoording (“RMV” of “verantwoording”) genoemd. Het begrip rechtmatigheid betekent in het kader van de RMV dat alle financiële beheershandelingen moeten voldoen aan de door de gemeenteraad (hierna “raad”) vastgestelde kaders en de externe en interne relevante wet- en regelgeving.

De rechtmatigheidsverantwoording is bedoeld om de kaderstellende en controlerende rol van de raad te versterken. Het college verantwoordt zich hiermee namelijk aan de raad en de bewoners en organisaties in de gemeente over de rechtmatige totstandkoming van in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, en de balansmutaties. De wettelijke verplichting hiervoor is verankerd in de gemeentewet en in de eigen financiële verordening. Het college is namelijk verplicht zorg te dragen voor de interne beheersing van haar processen en toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van financiële beheershandelingen (conform art. 212/213 van de Gemeentewet).

Vanaf boekjaar 2023 is de verantwoording onderdeel van de jaarstukken geworden, waarbij eventuele onrechtmatigheden boven de rapporteringsgrens en de bijbehorende maatregelen in de paragraaf bedrijfsvoering worden toegelicht. De externe accountant controleert de jaarrekening, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording, op getrouwheid en adequate onderbouwing.

De gemeente Smallingerland heeft ervoor gekozen om de rechtmatigheidsverantwoording te onderbouwen met verbijzonderde interne controles (VIC). Waarna het college over de uitkomsten hiervan met de gemeenteraad hierover in gesprek gaat. Met het controleplan rechtmatigheid 2025 wil de gemeente waarborgen dat de verbijzonderde interne controles de rechtmatigheidsverantwoording voldoende onderbouwen.

Voor verdere informatie over het begrip rechtmatigheid en de rechtmatigheidsverantwoording verwijzen wij naar:

- de [Kadernota rechtmatigheid 2024 · Commissie BBV \(Besluit Begroting en Verantwoording\)](#) van de commissie BBV
- de [notitie Rechtmatigheidsverantwoording](#) van de commissie BADO
- de [Handreiking Invoering Rechtmatigheidsverantwoording](#) van de VNG en het IPO

Het controleplan Rechtmatigheid is voor 2025 geactualiseerd.

1.2 Normenkader Rechtmatigheid

Het startpunt van de controle op de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen is het Normenkader Rechtmatigheid. Dit document wordt jaarlijks door de raad vastgesteld en bevat een inventarisatie van de voor de rechtmatigheidsverantwoording relevante wet- en regelgeving. Dit omvat alle externe wet- en regelgeving en door de raad vastgestelde gemeentelijke regelgeving met bepalingen over financiële beheershandelingen. Hieronder vallen externe wet- en regelgeving zoals Europese richtlijnen, wetten, Algemene Maatregelen van Bestuur en ministeriële regelingen alsmede gemeentelijke regelgeving zoals verordeningen en raadsbesluiten.

Om het normenkader te kunnen gebruiken voor de verbijzonderde interne controles moet dit worden geoperationaliseerd. Het operationaliseren van het normenkader naar het toetsingskader is de verantwoordelijkheid van het college. Op basis van de relevante bepalingen kan aan de hand van een risicoanalyse worden bepaald welke controlestappen moeten worden uitgevoerd om aantoonbaar vast te stellen dat de wet- en regelgeving met voor de gemeente financiële consequenties zijn nageleefd.

1.3 Rollen en verantwoordelijkheden

Een heldere beschrijving van de rollen en verantwoordelijkheden in het proces van totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording is van belang om deze adequaat te kunnen onderbouwen. De gemeente heeft ervoor gekozen om het proces in te richten aan de hand van het drie verdedigingslijnes model (1ste, 2de en 3^e lijn) conform de handreiking invoering rechtmatigheidsverantwoording van de VNG en de notitie verbijzonderde interne controle van de Commissie BADO.

De eerste lijn betreft de operationele teams en medewerkers die verantwoordelijk zijn voor het dagelijks functioneren van de organisatie. Dit zijn de medewerkers die direct betrokken zijn bij de uitvoering van taken en verantwoordelijkheden. Ze zijn verantwoordelijk voor het identificeren en beheren van risico's binnen hun eigen werkprocessen. Voorbeelden zijn kwaliteitscontroles, operationele procedures en naleving van richtlijnen.

De tweede lijn omvat functies die toezicht houden op de eerste lijn en helpen bij het beheer van risico's. Dit zijn vaak beleidsmedewerkers/adviseurs zowel binnen de afdeling, als binnen de afdeling concern en medewerkers interne controle. Zij stellen richtlijnen en frameworks op, bieden ondersteuning en monitoren of de eerste lijn zich aan de regels houdt. Ze zorgen ervoor dat er voldoende processen en controles zijn om risico's te beheersen. De verbijzonderde interne controles (VIC) die de RMV onderbouwen worden uitgevoerd door collega's van de tweede lijn. De controle zal veelal door medewerkers Interne controle worden uitgevoerd, welke hiërarchisch onder concern control vallen.

De derde lijn wordt vaak uitgevoerd door interne auditfuncties (lees: Adviseur Interne Controle). Dit niveau biedt een onafhankelijke beoordeling van de effectiviteit van de eerste en tweede lijn controles. Interne auditors (lees: Adviseur Interne Controle) evalueren of de risico's adequaat worden beheerd en of de organisatie voldoet aan relevante wet- en regelgeving. Hun bevindingen helpen bij het verbeteren van processen en het verhogen van de effectiviteit van de controles. De derde lijn is verantwoordelijk voor het beoordelen van de kwaliteit van de verbijzonderde interne controles. Daarnaast reviewt de Adviseur Interne Controle de verschillende VIC-plannen en de uitgevoerde VIC-werkzaamheden en rapporteert hierover.

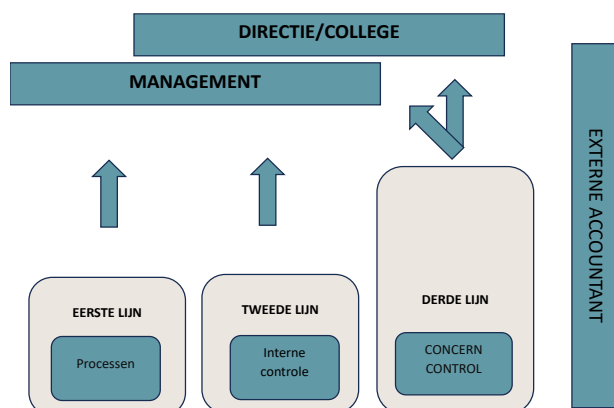
Het college is verantwoordelijk voor:

- het voorstellen van aanpassingen aan de financiële verordening en de controleverordening;
- het indienen van een raadsvoorstel voor de verantwoordingsgrens waarboven afwijkingen in de RMV moeten worden opgenomen en een raadsvoorstel voor de te hanteren grenswaarde waarbij afwijkingen moeten worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering;
- Het opstellen van het normenkader rechtmatigheid;
- Het inrichten van de administratieve organisatie en interne beheersing;
- Het vaststellen van het jaarlijks op te stellen controleplan rechtmatigheid;
- Het monitoren van de voortgang van de rechtmatigheidscontroles;
- Het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording en de toelichting op te nemen in de paragraaf bedrijfsvoering in de jaarstukken.

De raad is verantwoordelijk voor:

- Het vaststellen van de financiële verordening en de controleverordening;
- Het vaststellen van de verantwoordingsgrens en grenswaarde;
- Het vaststellen van het normenkader rechtmatigheid;
- Het expliciet behandelen van de rechtmatigheidsverantwoording en de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering bij het behandelen van de jaarstukken.

De externe accountant stelt in opdracht van de Gemeenteraad de getrouwheid van de jaarrekening vast, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij maakt de externe accountant maximaal gebruik van de controleresultaten van de uitgevoerde verbijzonderde interne controles. Hieronder is het model en de posities van de drie verdedigingslinies in de gemeente gevisualiseerd:

1.4 De verantwoordingsgrens en de te hanteren grenswaarde

Voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording worden een verantwoordingsgrens en een grenswaarde gehanteerd. De verantwoordingsgrens is 2% van de totale lasten in de begroting (exclusief de mutatie in de reserves) en geeft de grens aan waarboven het college de raad moet informeren over rechtmatigheidsafwijkingen. De raad stelt het percentage vast op basis van het voorstel ingediend door het college. Voor 2025 heeft er een aanpassing van de Besluit Begroting Verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) plaatsgevonden waarbij de verantwoordingsgrens is bepaald op 2% van de totale lasten in de begroting (exclusief de mutatie in de reserves).

Met ingang van het verslagjaar 2025 wordt de verantwoordingsgrens van 2,0% gehanteerd.

Begroting circa € 259 miljoen	Verantwoording over 2025
Fouten %	2,0%
Fouten marge	€ 5,2 miljoen
Onduidelijkheden	2,0%
Onduidelijkheden marge	€ 5,2 miljoen

Als het totaal van de intern geconstateerde fouten en/of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens uitkomt, zal het college moeten verklaren dat de in de jaarrekening opgenomen baten en lasten en balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen en worden de betreffende afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording opgesomd.

Daarnaast heeft de raad een te hanteren grenswaarde of rapportagegrens bepaald van € 100.000,-. Dat betekent dat alle fouten/onduidelijkheden die door de VIC-controles worden geconstateerd en groter zijn dan € 100.000,- worden opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering. In de paragraaf bedrijfsvoering in de jaarstukken wordt informatie opgenomen over:

- bevindingen en achterliggende oorzaken;
- aantal bewuste afwijkingen van wet- en regelgeving met een motivering waarom is afgeweken en maatregelen ter voorkoming in de toekomst;
- maatregelen ter voorkoming van soortgelijke bevindingen in de toekomst;
- de relatie tussen de bevindingen van het college en de bevindingen van de accountant;

Bij het inrichten van de VIC en het bepalen van de focus op processen en geldstromen wordt rekening gehouden met de hiervoor door de raad bepaalde toleranties voor de verantwoording en rapportagegrens.

2. Verantwoordelijkheden

2.1 Inleiding

Met dit controleplan wil de gemeente waarborgen dat de benodigde rechtmatigheidscontroles door de gemeente zelf worden verricht. Dit is reeds verankerd in de gemeentewet en in de financiële verordening. Het college is namelijk verplicht zorg te dragen voor de interne beheersing en toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van financiële beheershandelingen.

Om de kwaliteit van de interne beheersing/bedrijfsvoering zichtbaar te maken wordt gebruik gemaakt van het instrument VIC. Voor een goed functionerende VIC zijn de volgende elementen van belang:

- positionering van de VIC;
- rol en kwaliteit van de VIC;
- jaarlijks controleplan en de selectie van de te controleren processen;
- VIC-plannen met risicoanalyses en werkprogramma's voor de uitvoering;
- jaarlijkse planning en uitvoering van de uit te voeren VIC-plannen;
- evalueren van en rapporteren over de bevindingen uit de verrichte VIC werkzaamheden.

De accountant maakt, zo mogelijk, maximaal gebruik van de verrichte verbijzonderde interne controles en geconstateerde bevindingen. In deze situatie gebruikt de externe accountant dit als één van de informatiebronnen om kennis te verkrijgen van de interne beheersing met betrekking tot het rechtmatigheidsbeheer. Op deze wijze worden risico's geïdentificeerd en ingeschat, om een basis voor het opzetten en uitvoeren van verdere controlewerkzaamheden te verkrijgen.

Dit vraagt een actieve afstemming met de accountant over de kwaliteit van de VIC, de planning en de uit te voeren werkzaamheden, alsmede de oplevering van de resultaten uit de verrichte werkzaamheden.

2.2 Administratieve organisatie

Om de betrouwbaarheid van de informatievoorziening te borgen en vast te stellen dat de naleving van regelgeving voldoet aan de daaraan te stellen eisen, is een geheel van ondersteunende maatregelen nodig. Dit geheel van maatregelen wordt aangeduid als administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB).

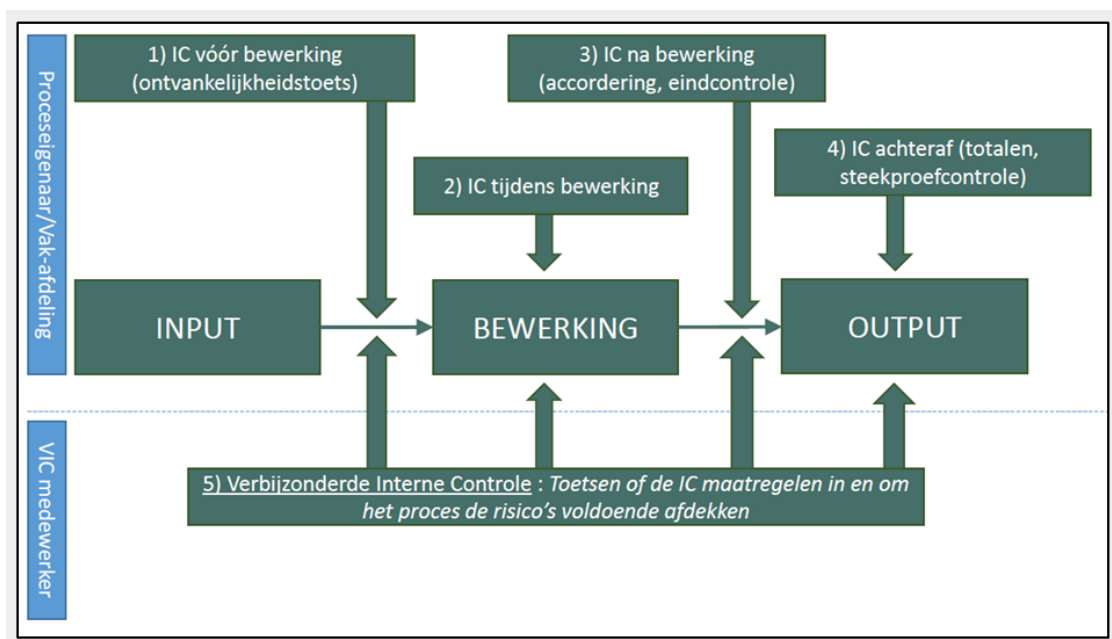
Uitgangspunt is dat de interne beheersing begint bij een goede inrichting van het primaire proces. Hier worden de risico's onderkend en zijn onder verantwoordelijkheid van de proceseigenaren (1^e lijn) in de processen voldoende 'checks and balances' ingebouwd die toezien op de rechtmatigheid.

Een goede AO/IB beperkt het risico op onvolkomenheden in de werkprocessen. Dat zijn dus controles die in de inrichting (opzet) van het proces zijn ingebouwd. Voorbeelden zijn invoercontroles, het 4-ogen principe, een collegiale toets, functiescheidingen en dergelijke. Dit komt dan tot uitdrukking in richtlijnen, afspraken, procedures en beschrijving van de administratieve organisatie.

In het onderstaande overzicht¹ wordt dit als volgt zichtbaar gemaakt.

---

¹ Interne controle en beheersing Archieven - JE Consultancy

De VIC richt zich op de juiste naleving hiervan, e.e.a. conform de geldende wet- en regelgeving, daar richt de rechtmatigheidsverantwoording zich primair op. Tevens wordt ook de naleving en toepassing van interne richtlijnen en procedures hierin betrokken.

2.3 Organisatie VIC

De VIC is een 'onafhankelijke en afzonderlijke' toets op de reguliere interne controle zoals deze ingebed is in de processen, in die zin dat:

- een 'objectief' (onafhankelijk) oordeel gegeven wordt over de opzet, het bestaan en de werking van de interne controles en beheersmaatregelen, die in de 1^e lijn worden uitgevoerd;
- de focus (over het algemeen) ligt op de processen met de grootste (financiële) risico's.

Voor elk van die processen wordt een VIC-plan opgesteld door de interne controle medewerker, voorzien van een risicoanalyse met interne beheersmaatregelen, relevante wet- en regelgeving en planning voor de periodiek te toetsen maatregelen en/of financiële transacties, aangevuld met gegevensgericht controlewerkzaamheden.

Om de VIC goed uit te kunnen voeren is helderheid nodig over de plaats en positie hiervan binnen de gemeente en de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de verschillende actoren.

De uitvoering van de verbijzonderde interne controle is (de)centraal ingericht. De administratieve organisatie en interne beheersing (interne controle) van processen van afdelingen (1^e lijn) zijn object van onderzoek door de VIC (zie voorgaande paragraaf). Dit zijn de processen die ondergebracht zijn bij de organisatieonderdelen. De VIC wordt (bij voorkeur) uitgevoerd door ketencontrollers en/of medewerkers uit de 2^e lijn en ook kennis hebben van het proces van het betreffende organisatieonderdeel. Dit behelst de uitvoering van het VIC-plan inclusief documenteren en rapporteren inzake de controleresultaten en het formuleren van maatregelen ter verbetering van de interne beheersing.

De consolidatie, interpretatie en re performance (en eventuele extrapolatie) van de controleresultaten (rechtmatigheidsfouten en -onduidelijkheden) van de interne controleplannen van de organisatieonderdelen wordt uitgevoerd door de Adviseur Interne Controle.

De Adviseur Interne Controle heeft een onafhankelijke, toezichhoudende, regisserende en controlerende (reviewende) rol op het controlesysteem in de 2e lijn. Daarnaast zorgt zij voor de kaders van de VIC-plannen en ziet toe op een juiste en onafhankelijke uitvoering van de VIC, alsmede op de kwaliteit van de uitvoering.

Belangrijke randvoorwaarden voor een goed functionerende verbijzonderde interne controle zijn 'onafhankelijkheid' van de directe invloed op de uitvoering van het proces, voldoende beschikbaarheid van mensen en middelen, kennis en expertise (o.a. budget voor opleiding), kennis en ervaring met administratieve organisatie en interne beheersing, kennis en ervaring met audittechnieken, kennis van wet- en regelgeving en vertalen hiervan naar risicoanalyses en interne beheersmaatregelen.

2.4 Uitvoering verbijzonderde interne controle

Om de verbijzonderde interne controle te plannen, uit te voeren en hierover te rapporteren zijn de volgende werkzaamheden van belang:

Activiteit	Product	Frequentie	Wie	Wanneer
Vaststellen van de verantwoordingsgrens en rapportagegrens bedrijfsvoering. Aanpassen controleverordening.	Raadsbesluit	jaarlijks	Raad	December 2025
Actualiseren en vaststellen normenkader (begroting, voorwaarden en misbruik- en oneigenlijk gebruik)	Normenkader	jaarlijks	Raad	December 2025
Actualiseren en vaststellen controleplan	Controleplan	jaarlijks	College	September 2025
Opstellen Controleplan (incl selectie financiële processen im ingeschatte risico's tbv op te stellen VIC's)	Controleplan	Jaarlijks	CC	September 2025
Opstellen van VIC-plan per proces uit het controleplan op basis van een risicoanalyse	VIC-plan met risicoanalyse en controlemaatregelen	jaarlijks	Interne controle	Oktober 2025
Uitvoeren van controlewerkzaamheden volgens het VIC-plan	Dossier van uitgevoerde werkzaamheden	volgens VIC-plan	Interne controle	Februari 2026
Audits op VIC-plannen en -werkzaamheden	Rapportage audit VIC-proces	Jaarlijks	Adviseur VIC	Maart 2026
Evalueren uitkomsten rapportages rechtmatigheid en opstellen rechtmatigheidsverantwoording	Rechtmatigheidsverantwoording en toelichting in paragraaf bedrijfsvoering	Jaarlijks	Concerncontroller	Maart 2026

In de rapportage staat aangegeven wat het doel is, welke werkzaamheden zijn gedaan door wie en wanneer, bevindingen en aanbevelingen en conclusie.

3. Controleaanpak op hoofdlijn

3.1 Selectie processen

Binnen de gemeente zijn zeer veel processen te onderkennen. Niet alle processen zijn object voor de VIC. In eerste instantie wordt alleen voor die processen die significant zijn voor de jaarrekening een VIC uitgevoerd.

Voor de controle van de rechtmatigheidsverantwoording wordt de IV3 matrix gebruikt om (jaarlijks) de omvang van de financiële stromen (processen en posten) te bepalen. De IV3-matrix geeft inzicht in de transactieposten (baten en lasten en balansmutaties) die voortvloeien uit een bepaald proces of activiteit. Het controleplan en/of de VIC-plannen worden voor zover nodig hier op aangepast.

Op basis van een (gebruikelijke) inschatting wordt voorzichtigheidshalve de controletolerantie bepaald op 50% van de verantwoordingsgrens over 2025 van 2,0% (=1,0%). Hiermee wordt de kans dat geldstromen (onbedoeld) buiten de controle blijven beperkt en de kans op niet ontdekte fouten verkleind. Voor de planning en uitvoering van de verbijzonderde interne controles dient derhalve als controletolerantie € 2,59 miljoen (=1,0% van totale begrote lasten in 2025 van € 259 miljoen) gehanteerd te worden. Alle processen groter dan 1,0% (zie onderstaande tabel) worden in de verbijzonderde interne controle betrokken. Dit zijn ook minimaal de processen die voor de externe accountant relevant zijn.

Dit leidt tot het volgende overzicht:

Lasten	Begroting 2025	Proces	Jaarrekening	Financiële impact % > 1,0% van lasten of baten
Personeel	€ 52.009	Personeel	Lasten	19,8%
Inkoop goederen en diensten excl. Grondaankopen en excl. VPB	€ 65.407	Inkopen en aanbesteden	Lasten	24,9%
Grondaankopen	€ -	Grondexploitatie	Lasten	0,0%
Sociaal Domein	€ 99.452	Sociaal domein	Lasten	37,9%
Subsidieverstreking en overige bijdragen aan (niet-)overheid w.o. GR excl. Sociaal Domein	€ 23.244	Subsidieverstreking	Lasten	8,9%
Rente (rentelasten + toegerekende reële en bespaarde rente)	€ 4.879	Treasury	Lasten	1,9%
Afschrijving	€ 12.669	Materiele vaste activa	Lasten	4,8%
Mutatie reserves	€ 2.830	Eigen vermogen	Lasten	1,1%
Mutatie voorzieningen	€ 1.935	Voorzieningen	Lasten	0,7%
Vennootschapsbelasting	€ -	Vennootschapsbelasting	Lasten	0,0%
Overige verrekeningen	€ (154)	Overige verrekeningen	Lasten	-0,1%
Resultaat van de rekening van baten en lasten (taakveld 0.11)				
	€ 262.271	Totaal lasten		100,0%
Baten	Begroting 2025			
Baten reinigingsrechten en afvalstofheffing	€ 7.319	Belastingen en heffingen	Baten	2,8%
Baten rioolheffing	€ 9.003	Belastingen en heffingen	Baten	3,4%
Baten OZB gebruikers en eigenaren	€ 17.157	Belastingen en heffingen	Baten	6,5%
Belastingen overig	€ 427	Belastingen en heffingen	Baten	0,2%
Grondverkoop	€ 4.060	Grondexploitatie	Baten	1,5%
Duurzame goederen	€ 13	Overige opbrengsten	Baten	0,0%
Huren en pachten	€ 2.460	Huren en pachten	Baten	0,9%
Sociaal Domein	€ 40.532	Sociaal domein	Baten	15,5%
Overige opbrengsten	€ 3.547	Overige opbrengsten	Baten	1,4%
Secretarieelges burgerzaken	€ 1.024	Burgerzaken	Baten	0,4%
Parkeerbelasting / parkeeropbrengsten	€ 3.589	Parkeren	Baten	1,4%
Bouwvergunningen	€ 1.201	Omgevingsvergunningen	Baten	0,5%
Algemene uitkering	€ 157.326	Algemene uitkering	Baten	60,0%
Ontvangen inkomensoverdrachten (excl. algemene uitkering en sociaal domein)	€ 5.493	Ontvangen subsidies	Baten	2,1%
Rente (rentebaten + toegerekende reële en bespaarde rente) + financiële transacties treasury	€ 586	Treasury	Baten	0,2%
Mutatie reserves	€ 7.438	Eigen vermogen	Baten	2,8%
Mutatie voorzieningen	€ 1.096	Voorzieningen	Baten	0,4%
Overige verrekeningen		Overige verrekeningen	Baten	0,0%
Resultaat van de rekening van baten en lasten (taakveld 0.11)				
	€ 262.271	Totaal baten		100,0%

De met rood gearceerde processen komen vanwege de financiële aard en omvang in aanmerking om te worden betrokken in de verbijzonderde interne controle.

De niet-gearceerde processen zijn of te klein in omvang, volgen geen specifieke processen, en/of hebben geen betrekking op financiële beheershandelingen.

De diepgang en omvang van de controle is afhankelijk de grootte van de geldstroom en gevoeligheden voor risico's op fouten. De VIC hiervan wordt verspreid over het jaar uitgevoerd.

3.2 Risicoanalyse processen

Om de verdere focus en aandachtspunten te bepalen voor de VIC-plannen per proces en controlemaatregelen die hieruit volgen is een risicoanalyse verricht. Dit is een algemene risicoanalyse op hoofdlijnen (met name gericht op de rechtmatigheid). Deze wordt uitgevoerd door de Adviseur Interne Controle en geeft richting aan de omvang en diepgang van de controlewerkzaamheden in het VIC-plan.

Deze risicoanalyse² levert het volgende beeld op:

Lasten	Begroting 2025	Proces	Jaarrekening	Financiële impact % > 1.0% van lasten of baten	Belangrijke ontwikkelingen of politieke risico's	Complexe transacties inclusief verbonden partijen	Niet routinematige transacties	Subjectiviteit speelt grote rol	Risico op materiële fraude	Risico op fouten rechtmatigheid	Criterium
Personeel	€ 52.009	Personeel	Lasten	19.8%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW
Inkoop goederen en diensten excl. Grondaankopen en excl. VPB	€ 65.407	Inkopen en aanbesteden	Lasten	24.9%	Laag	Laag	Laag	Laag	Hoog	Hoog	VW
Grondaankopen	€ -	Grondexploitatie	Lasten	0.0%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	B, VW, M&O
Sociaal Domein	€ 99.452	Sociaal domein	Lasten	31.9%	Hoog	Laag	Laag	Hoog	Hoog	Hoog	VW, M&O
Subsidieverstrekking en overige bijdragen aan (niet-)overheid w.o. GR excl. Sociaal Domein	€ 23.244	Subsidieverstrekking	Lasten	8.9%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW, M&O
Rente (rentelasten + toegerekende reële en bespaarde rente)	€ 4.879	Treasury	Lasten	1.9%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW
Afschrijving	€ 12.669	Materiële vaste activa	Lasten	4.8%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	B
Mutatie reserves	€ 2.830	Eigen vermogen	Lasten	1.1%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	B
Mutatie voorzieningen	€ 1.935	Voorzieningen	Lasten	0.7%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW
Vennootschapsbelasting	€ -	Vennootschapsbelasting	Lasten	0.0%	Laag	Hoog	Hoog	Laag	Laag	Laag	VW
Overige verrekeningen	€ (154)	Overige verrekeningen	Lasten	-0.1%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW
Resultaat van de rekening van baten en lasten (taakveld 0.11)	€ 262.271	Totaal lasten		100.0%							
Baten	Begroting 2025										
Baten reinigingsrechten en afvalstofheffing	€ 7.319	Belastingen en heffingen	Baten	2.8%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW
Baten rioolheffing	€ 9.003	Belastingen en heffingen	Baten	3.4%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW
Baten OZB gebruikers en eigenaren	€ 17.157	Belastingen en heffingen	Baten	6.5%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW
Belastingen overig	€ 427	Belastingen en heffingen	Baten	0.2%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW
Grondverkoop	€ 4.060	Grondexploitatie	Baten	1.5%	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Laag	Hoog	B, VW, M&O
Duurzame goederen	€ 13	Overige opbrengsten	Baten	0.0%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	-
Huren en pachten	€ 2.460	Huren en pachten	Baten	0.9%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW, M&O
Sociaal Domein	€ 40.532	Sociaal domein	Baten	15.5%	Hoog	Laag	Laag	Hoog	Hoog	Hoog	VW, M&O
Overige opbrengsten	€ 3.547	Overige opbrengsten	Baten	1.4%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW
Secretarieelges burgerzaken	€ 1.024	Burgerzaken	Baten	0.4%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW, M&O
Parkeerbelasting / parkeeropbrengsten	€ 3.589	Parkeren	Baten	1.4%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW, M&O
Bouwvergunningen	€ 1.201	Omgevingsvergunningen	Baten	0.5%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW, M&O
Algemene uitkering	€ 157.326	Algemene uitkering	Baten	60.0%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW
Ontvangen inkomensoverdrachten (excl. algemene uitkering en sociaal domein)	€ 5.493	Ontvangen subsidies	Baten	2.1%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW, M&O
Rente (rentebaten + toegerekende reële en bespaarde rente) + financiële transacties treasury	€ 586	Treasury	Baten	0.2%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW
Mutatie reserves	€ 7.438	Eigen vermogen	Baten	2.8%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	B
Mutatie voorzieningen	€ 1.096	Voorzieningen	Baten	0.4%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW
Overige verrekeningen		Overige verrekeningen	Baten	0.0%	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	VW
Resultaat van de rekening van baten en lasten (taakveld 0.11)	€ 262.271	Totaal baten		100.0%							

Het gaat hier om zogenaamde inherente risico's. Een risico dat een ongewenste situatie zich voordoet en van invloed is op de getrouwheid of rechtmatigheid zonder bestaan of werking van interne beheersing. Of anders zonder adequate interne beheersmaatregelen bestaat er een hoge kans op voordoen van dit risico en in sommige gevallen is deze kans laag. Per proces is een risicoprofiel bepaald aan de hand van een zestal aspecten³ zoals opgenomen in bovenstaande tabel.

Bij het opstellen van het VIC-plan dienen deze risico's te worden betrokken en worden de risico's beschreven. Tevens wordt in het betreffende VIC-plan door analyse van het proces (bijv. door beschrijving procedures/richtlijnen, interviews) vastgesteld hoe deze risico's (door middel van opzet en het bestaan van interne beheersmaatregelen) worden beheerst in het primaire proces (of door de 1^e lijn).

² (VW) voorwaarden criterium, (B) begrotings criterium, (M&O) misbruik en oneigenlijk gebruik criterium, (W) waardering van activa

³ Ontleend aan de controlestandaarden van de NBA (COS 315)

Voor de overige processen die hier niet specifiek zijn genoemd zijn weliswaar ook risico's aan de orde, maar niet van overwegende aard voor een risico op mogelijk significante onrechtmatigheden voor wat betreft financiële beheershandelingen (zonder rekening te houden met de interne beheersing).

De hiervoor genoemde (inherente) risicoanalyse wordt overgenomen in het VIC-plan van het betreffende proces. Dit wordt dan verder uitgewerkt door ook aandacht te geven aan de kwaliteit van de interne beheersing en maatregelen die deze risico's moeten voorkomen of beperken. Dit betreft risico's dat onjuistheden in transacties of balansmutaties (financiële beheershandelingen) niet tijdig worden voorkomen of ontdekt en hersteld door het (zogenaamde) stelsel van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB). Daarbij worden tenminste de hierna volgende vragen/onderwerpen betrokken:

- Welke ontwikkelingen (wet- en regelgeving etc.) zijn van invloed op de controle?
- Is een (vastgestelde) AO/IB-beschrijving aanwezig die voldoende inzicht geeft in het proces, risico's, beheersmaatregelen (bijv. functiescheiding) en werkinstructies?
- Is er sprake van wijzigingen in het proces, de organisatie of de betrokken medewerkers die van invloed zijn op de controle van het proces of geldstromen?
- Wat is de invloed van informatiebeveiliging (IT-systemen) op de interne beheersing van risico's en hoe (kunnen) deze worden betrokken in de controle?
- Hebben de (verbijzonderde) interne controles de achterliggende jaren bevindingen opgeleverd en wat is hiermee gedaan?
- Wat heeft de externe accountant aan bevindingen en aanbevelingen in de management letter en/of verslag van bevindingen opgenomen en wordt dit door de proceseigenaar (1^e lijn) opgepakt?

Bij de uitwerking van de VIC-plannen wordt met deze vragen / onderwerpen rekening gehouden. Bij de uitvoering van de VIC-plannen gaan we uit van een combinatie van procesgerichte en gegevensgerichte controlewerkzaamheden. Procesgericht is dan het vaststellen van de opzet en het bestaan van de administratieve organisatie en interne beheersing. Gegevensgericht zijn detailcontroles (bijv. met behulp van steekproeven) welke informatie oplevert over wel of niet rechtmatige transacties, baten en lasten uit het betreffende proces.

3.3 Verantwoording over specifieke uitkeringen met behulp van SiSa

Gemeenten (en provincies) kunnen extra geld krijgen om specifiek beleid van de Rijksoverheid uit te voeren. Dit zijn specifieke uitkeringen. De verantwoording over de besteding van dit geld verloopt via de SiSa-systematiek: single information, single audit. Dit betekent eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. Deze verantwoording hoort als bijlage bij de jaarstukken die gemeenten maken.

De werkwijze ten aanzien van de SiSa-controles stemt Financiën af met de accountant. Er wordt voor iedere specifieke regeling een overzicht opgesteld waarbij ingegaan moet worden welke specifieke en algemene controles worden uitgevoerd. De specifieke controles zijn daarbij afhankelijk van de voorschriften die gelden voor de betreffende regeling. Apart hiervan wordt ook een risico-inventarisatie opgesteld waarbij per regeling wordt ingegaan op risico's ten aanzien van de tijd, de doelstelling programma/project en de administratieve voorwaarden regeling. De accountant zal de controle op de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa uitvoeren.